

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בבא קמא

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיו.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :
גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובכ"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ג המניח

גמ' כז. - כח.

מיעוט קורין לכד "חבית" - המוציא עליו הראי' ואין הולכין בממון אחר רוב שבר כד ברה"ר פטור: רב - בממלא כל רה"ר, שמואל - באפילה, ר' יוחנן - בקרן זוית, לר' עולא (אלעאי) - אין דרכן להתבונן בדרכים (חוץ מבמקום שמניחים ברשות (קרנא דעצרא))
ואם הוזק - בנתקל חייב, בשברה פטור [אזיק אנפשיה]

במקום פסידא עביד איניש דינא לנפשיה ופטור
בלי פסידא - רב יהודה - לא עביד [ילך לדין] חוץ מלאפרושי מאיסורא [רש"י - לאו לנפשי]
ר"נ, בן בג בג (לתי' א') - עביד [לא טרח] אבל כשדחף תם המזיק כשהיה לו לשמט שלו חייב, ובהחליף דרך רבים בשדהו איבד שניהם [משום דרך עקלתון, אסור לקלקל משהחזיק רבים]
וקצותה את כפה - דוקא ביכולה להציל ע"י ד"א [אינו דין]

רש"י כז: - כח.

בושת - לרש"י - קנס
ממלא רה"ר כדים - לרש"י - יש פסידא
פאה פטורה ממעשר לרש"י מטעם הפקר לעני חלק

גמ' כח. - ל:

משנתינו, ר"מ - נשברה כדו ברה"ר וניזק במים או בחרסית
רב - חייב אטינוף כלים [ממונן] ולא על אדם [קרקע עולם הזיקתו (רש"י - בור להבלו, וממונו רק גרמא)] אא"כ מימיו נתערב ונעשה רפש שלו
שמואל - פטור אכלים [חמור ולא כלים (בורו אפי' לא הפקיר)]
וחייב אאדם [שור ולא אדם בכופר ולא בנזיקין (רש"י - בור אף לחבטו)]
באינו מתכוין לר"מ חייב (לרבה אפי' נפשרה בידו (איתותב)),
לר"י (חכמים דר"מ) פטור: אביי ור' אלעזר - מח' בתרתי - בשעת נפילה נתקל לאו פושע, ומפקיר נזקיו לאחר נפילה (לר' יוחנן - בתחלתו אונס) פטור מדיני אדם [רש"י - בור = הפקיר רשותו ולא בור]
לרש"י לרבה לא. - לכו"ע נתקל פושע

לר' יוחנן, ר' ישמעאל - מפקיר נזקיו בפשיעה חייב אף לחכמים [בור = בור ברה"ר]
ור' אלעזר חולק

ב' לשונות בר' אלעזר אי חייב בנתקל בקרקע ונשוף באבנו [כר' נתן - כשא"א לאשתלומי משתלם מבור]

כסה בור וחזר וגלהו פטור [לא אסתלק מעשה ראשון], טממה וחזר וחפרה חייב

רב אשי - הפך גלל ברה"ר לפחות מג"ט פטור [רש"י - לא נסתם מעולם]

גדר קוצים שצמצם הראשים לתוך שלו (רש"י והפקיר רשותו) -

ר' יוחנן - פטור [בור = ברה"ר, רב אחא בדר"א - אין דרך להתחכך בכתלים]

מצניע קוצים בכותל חבירו וסתר - בכותל רעוע המצניע חייב, בכותל בריא בעל הכותל חייב [רש"י - הר"ל לאצניעוהו, י"ג - דשני למיסתר]

{ חסיד - מקיים מילי דנזיקין, אבות, ברכות }

מקלקל רה"ר ברשות (בשעת הוצאת זבלים ל' יום, ביוב בימות הגשמים) - משנתינו, ר"י - הזיק פטור (לרב אשי - אבל לא תבן וקש דמשרקי)
ברייטא, ל"ב דרש"י לרשב"ג - חייב

שלא ברשות - חייב וכל הקודם זכה -
לזעירי לת"ק בשבחן, לרשב"ג אף בגופן [קנסו משום שבחן]
לרב - לכו"ע אף בגופן אלא אין מורין כן לת"ק אא"כ התרו בו, ולכו"ע לא קנסו גופו בדבר
שלא משביח (גלל), ספק אי קנסו לפני שהשביח

רש"י כח:

לרב - הפקיר רשותו ובורו - לרש"י - חייב
רשותו ולא בורו - לרש"י - פטור וחייב משום ממונו

גמ' לא. - לב.

ב' קדרים זאח"ז ונתקל בנתקל - הראשון חייב [לר"מ נתקל פושע; לרבנן - ר' יוחנן - הו"ל לעמוד,
רנב"י - אפי' קודם הו"ל להזהיר, לרש"י לרבא - לכו"ע נתקל מעצמו פושע] וממונו הוי בור
שלישי בשני - גופו אדם המזיק [הו"ל לעמוד, להזהיר] ממונו פטור לגמרי [לא כריתי הבור (רש"י -
מופקר ע"י אונס פטור, שורו וטפח באפיה אנוס)]
הזהיר פטור אפי' בעומד לפוש (משונה), אפי' הו"ל לעמוד

נתקל ומילא כל רוחב רה"ר כשלדא חייב

בעל קורה כשלדא שעמד ברה"ר (לר' יוחנן לפוש [רש"י - משונה ברה"ר], לרנב"י - אף לכתף) חייב לומר
"עמוד" לשלאחריו דאל"ה חייב, וכן בעל חבית דאל"ה יפטר

מזיק אשתו בתשמיש - רב הונא - פטור [רשות],
רבא - חייב [נכנס לרשות חבירו, רק הוא עשה מעשה]

ר"ל - מהלכת שהוזקה ממילא ברבוצה פטורה [הו"ל לסגוי בצד שני]
פגיעה זב"ז, הוזקו זב"ז פטור - חוץ מאחד רץ ואחד מהלך לאיסי בן יהודה (לר' יוחנן אף למשנתינו)
אא"כ ברשות - ע"ש ביה"ש

רש"י לא:

למסקנא אפי' לשמואל דכל תקלה בור הוא, אבל לא גופו של אדם

גמ' לב: - לג.

התזת בקעת לרה"ר, לרשות אחר - חייב
ברשות המזיק - נכנס שלא ברשות חייב נזק - רש"י - בראהו נכנס, ומח' בר' יוסי בר"ח אי פטור מד'
דברים [לא פשע] או חייב [הו"ל לעיוני], ופטור מגלות [אינו דומה ליער]
ברשות - חייב ד' דברים ומח' בר' יוסי בר"ח אי פטור מגלות [קרוב למזיד] או חייב [ברשות דומה
ליער] (אא"כ מסרהב לתלמידו לצאת)

הוסיף שליח ב"ד רצועה אחת הוי קרוב למזיד (אא"כ טעה דיין במנין)
סותר כותלו לרה"ר הוי קרוב למזיד

זרק אבן והוציא ראשו מח' בר' יוסי ב"ח אי חייב בד' דברים [רש"י - פשע דזרק למקום שבנ"א מצויים]

פועל שתובע שכרו - יש רשות ליכנס בבעה"ב השכיח בביתו (וחייב כופר) אבל לא בשכיח במתא,
ומח' ת"ק ואחרים בשכיח ולא שכיח וקרי וענה "איך" מה כוונתו

גמ' לג. - לד:

תם ומועד/אדם שהזיקו זא"ז - מועד/אדם משלם במותר נ"ש ותם במותר ח"נ (רש"י - מההפרש בין הנזקין)
לר"ע תם באדם משלם נ"ש [כמשפט הזה - דמועד] מגופו [יעשה לו]

שור פטור מד' דברים [לרבנן - הזה, לר"ע - איש בעמיתו, (בושת - כי ינצו אנשים)]

ח"נ מגופו: ר' ישמעאל - יושם וישלם [בע"ח הוא] ואם מכר מזיק לפני העמדה בדין מכור לרידיא
וחוזר הניזק וגבהו [כאפותיקי - יש קול לנגחן]

ר"ע - הוחלט השור לניזק [שותפין] ויכול להקדיש, ואם הקדיש המזיק לפני העמדה בדין יפדה
בדבר מועט [שמא יאמרו הקדש יוצא בלי פדיון]

וניזק שותף בכחש ושבח חוץ מפיטמו המזיק
שחטו לפני העמדה בדין - גובה מבשרו [ומכרו - מ"מ] ופטור אפחת שחיטה [מזיק שעבודו]
גובה אפי' מבע"ח קדים [גופו משועבד אפי' בבית הבע"ח]
חייב בכחש הניזק מחמת מכה עד שעמד בדין [קרנא קבירא בי'] [ל"ב דרש"י - אבל לא בהפסד שבח]
וגם המת יחצון בתם -
ר"י - לרבא - חצי פחת נבילה למזיק, מסקנא ור' יוחנן - חצי שבח נבילה למזיק; ור"מ חולק
נ"מ בין ר' ישמעאל ור"ע: (1) הקדישו או מכרו ניזק/מזיק, (2) שיבח/כיחש מזיק,
(3) פיטם מזיק, (4) לסלק הניזק בזווי, (5) נאבד השור לרש"י לו.,
(6) נגח כמה שוורים, (7) לתוס' בתפס ניזק ראשון אם נעשה שומר על כולו או חלקו

גמ' לד' - לו.

שור פטור אשן ועין

מקלקל בחבורה, בהבערה בשבת -
ר' אבהו - חייב [מדאצטריך להתיר מילה, משריפת בת כהן]
ר' יוחנן - רק בצריך לכלבו, אפרו [רש"י - מקלקל ע"מ לתקן]
למשנתנו אפי' ברי ושמא המע"ה, לסומכוס חולקין - ר' חייא בר אבא - אפי' ברי וברי (ור"פ חולק)
טענו במועד/גדול והודה בתם/קטן - פטור אא"כ ניזק שמא ומזיק ברי, תפס התם
ספק איזה תם שלו הזיק ונאבד א' פטור (לרש"י רק לר"ע אבל לר' ישמעאל לא איבד זכותו)

רש"י לה.

רבא לר' יוחנן - לרש"י - בא"צ לאפרו פטור מתשלומין משום תד"ב חזקי'
לא חלקת בין דרך עלייה לירידה - לרש"י - בשוגג פטור מתשלומין אפי' דרך עלייה